

האם אתיקה טובה ליזמים

פורסם בדהמרקר 22.03.2008 23:00 עודכן ב: 03.09.2011 12:01 דר' אבשלום אדם (C)

<< אנדי גרוב, המנכ"ל המיתולוגי של אינטל, סיפר לפני כשנתיים שבתחילת דרכה מכרה אינטל מעבדים פגומים כדי לעמוד במכסת המכירות. ברמה האסטרטגית ניתנה עדיפות לעמידה בהזמנות, על חשבון איכות המוצר, והפתרון הטקטי היה לקבל את המעבדים הפגומים חזרה ולשלוח במקומם מעבדים תקינים.

גרוב סיפר גם שלאורך זמן נדרשה אינטל להגיע למצוינות באיכות ולהתנהגות אתית, משום שבטווח הרחוק המחיר של התנהגות לא הוגנת היה מסכן את קיומה. שיטת פעולה כזו ביצוע עסקות לא הוגנות בטווח הקצר לשם התבססות בשוק, ולאחר מכן תיקון הטעויות ושאיפה להגינות אינה ייחודית לאינטל. גם ביל גייטס מכר תוכנות שפיתוחן לא הושלם ולאחר השלמת הגרסאות המתקדמות קיבלו רוכשי התוכנות "טלאים".

אין ויכוח על ההצלחה הפיננסית של גייטס ואינטל. המסקנה מהסיפורים שלהן היא שלעתים אין הכרח בהתנהגות אתית בטווח הקצר, ושהפגיעה במוניטין לא עמדה ליזמים לרועץ בטווח הארוך.

האמנם? צריך להבחין בין יזמים שנהפכו לענקים כמו מקימי אמזון ואי-ביי לבין יזמים קטנים המוכרים חפצים באמזון ואי-ביי. היזמים מהסוג הראשון נהגו מלכתחילה באופן אתי, תוך שמירה על מחויבות בלתי מתפשרת להוגנות בפעילות. במקרה של אמזון בא הדבר לידי ביטוי בפיתוח כלים לתיעוד מלאי, כך שנמכרו רק מוצרים שהיו במלאי; במקרה של אי-ביי הדבר בא לידי ביטוי במחויבות לבדיקת איכות המשתתפים במסחר בדיקה שפגעה בתחילת הדרך בהיקפי המסחר שלה.

בשני המיזמים גילו מהר מאוד שכדי להצליח עליהם לבנות כלים טכנולוגיים שיאפשרו מסחר הוגן, שכן הנכונות של הלקוחות להיפרד מכספם היתה קטנה אם לא ניתנה להם הבטחה שהמוכרים יעמדו בהתחייבויותיהם. התפתחות המסחר היתה מוגבלת כל עוד לא פותחו מנגנונים טכנולוגיים שהגנו על שני הצדדים קונים ומוכרים.

כדוגמה ליזמים מהסוג השני ניקח את גברת כהן מחדרה, המבקשת למכור באי-ביי את מנורת הלוקס שירשה מסבתה. גברת כהן תגלה שליד כל הצעה יש דירוג מוניטין של המוכר, ודירוג מוניטין נמוך מ-95% משמעו סיכוי נמוך מאוד לעסקה. המסקנה: הסיכוי לשרוד במסחר הווירטואלי מותנה בהתנהגות הוגנת. התנהגות לא הוגנת כרוכה בהערכה שלילית מלקוחות שנכוו. בטווח הקצר נחוצה התנהגות אתית כדי ליצור מוניטין חיובי, וממילא רק מי שיצליח

בטווח הקצר, יוכל להגיע לטווח הארוך. מאחר שרובנו גברת כהן מחדרה, ורק מיעוטנו אמזון ואי-ביי, המסקנה היא שבכלכלה של היום אתיקה טובה לעסקים ביחוד ליזמים.